

Predmet : Ovčara (Miroljub Vujović i dr.)
Okružni sud u Beogradu – Veće za ratne zločine
Broj predmeta :K.V. br.1/2003

Glavni pretres: 15. septembar 2005.

Izveštaj: Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici oštećenih

Svedok Mile Mrkšić je pred istražnim sudijom Veća za ratne zločine istakao da ne može da se izjašnjava o činjenicama vezanim za ovaj predmet. Jedino je ispravio navod iz prethodnog iskaza i napomenuo da je evakuacija vukovarske bolnice izvršena 20. novembra, a ne 19. novembra 1991. godine.

Svedok Veselin Šljivančanin, tadašnji načelnik bezbednosti Gardijske brigade, je pred istražnim sudijom Vojnog suda u Beogradu najpre rekao da su borbena dejstva u Vukovaru prestala 17. novembra 1991. godine. Idućeg dana, 18. novembra, on je od komandanta Mrkšića dobio naredbu da organizuje evakuaciju vukovarske bolnice. On je upravniku vojne bolnice u Negoslavicima, doktoru Jovanoviću naložio da sa dr. Bosanac, koja je bila u Negoslavicima na pregovorima, i grupom lekara dođe u vukovarsku bolnicu. Po njihovom dolasku, svedok je zatražio da dr. Bosanac kaže ko sačinjava medicinsko osoblje, ko su bolesnici i ko su ranjenici. Dr. Bosanac je rekla da u medicinskom osoblju ima oko 100 lica, da je oko 200 teže i oko 60 lakše ranjenih. Rekla je da su ostali koji su u bolnici pripadnici hrvatskih jedinica, koji su došli u bolnicu da bi se pomešali sa ranjenicima i bolesnicima i tako evakuisali. On je naložio lekarima da izvrše detaljni pregled i ustanove ko nije ranjen. Nakon pregleda, 19. novembra ujutro izvršena je trijaža prema težini povreda i kategorijama lica. Posebnu grupu činile su osobe koje su se sklonile u bolnicu i «verovatno plašile da ne odgovaraju za zlodela koja su počinile.» Kod bolnice se okupilo dosta meštana, koji su imali jaku želju za osvetom. On je lično bio izložen napadu, kad je dozvolio da se iz grupe ljudi koja je trebalo da krene ka kasarni izdvoje 24 osobe, kao članovi porodica medicinskog osoblja. Tom prilikom je prišla naoružana grupa pripadnika TO, među kojima su bili optuženi Vujanović i Vujović, a jedan od njih dvojice mu je uperio pušku u leđa, rekavši da «oni neće dozvoliti da on pomaže ustašama i zločincima.» Međutim, njegov zamenik, Vukašinović je intervenisao i oborio tog teritorijalca na zemlju. Lica iz odvojene grupe su potom prebačena u vukovarsku kasarnu sa ciljem da se kasnije sprovedu u Sremsku Mitrovicu.

Nakon završetka evakuacije, oko 20 časova, on je otišao do kasarne, gde ga je kapetan Milan Predojević izvestio da su zarobljenici sprovedeni u Sremsku Mitrovicu. Oko 22 časa obavestio je komandanta Mrkšića da je evakuacija okončana. Tek kasnije, iz sredstava javnog informisanja, saznao je da je jedna grupa zarobljenika iz bolnice, umesto u Sremsku Mitrovicu, odvedena na Ovčaru. Rekao je da može samo da pretpostavi da su to uradili meštani, «koji su bili revoltirani i koji su imali razlog za osvetu.»

Na saslušanju u pritvorskoj jedinici Haškog tribunala pred istražnim sudijom Veća za ratne zločine, svedok je naveo da je na osnovu pismene dokumentacije Tribunala uvideo da evakuacija bolnice nije bila 19., već 20. novembra 1991. godine.

Svedok Miroslav Radić, tadašnji komandir čete I bataljona Gardijske brigade, naglasio je da je 18. novembra 1991. godine dobio zadatak od komandanta bataljona, Borivoja Tešića da sa svojom četom organizuje obezbeđenje kruga vukovarske bolnice i da ne dozvoli da bilo ko bez ovlašćenja ulazi ili izlazi iz bolnice. On je ovaj zadatak imao samo do prepodnevnih časova 19. novembra 1991. godine, kad je obezbeđenje kruga bolnice predato jedinici vojne policije kojom je komandovao Milivoje Simić.

Na saslušanju pred istražnim sudijom Veća za ratne zločine u pritvorskoj jedinici Haškog tribunala, svedok Radić je naglasio da je o tome šta se dešavalo na Ovčari saznao iz dokumentacije koja mu je dostavljena od strane Tužilaštva Tribunala.

Svedok Goran Valjarević je na saslušanju kod istražnog sudije 19. aprila 2004. godine rekao da poznaje skoro sve optužene i da je tokom borbi u Vukovaru bio pripadnik dobrovoljačke jedinice „Leva supoderica.“ On je 17. novembra 1991. godine ujutro ranjen, nakon čega je helikopterom prebačen u Beograd na VMA. Istog dana su ga sa VMA prebacili u Urgentni centar, gde je ostao do kraja novembra 1991. godine. Istakao je da ga je 20. novembra 1991. godine posetio optuženi Katić, a potom i optuženi Lančuzanin i Dragović.

Svedok Žarko Kojić je na saslušanju pred istražnim sudijom 26. aprila 2004. godine najpr rekao da je bio pripadnik 204. brigade hrvatske vojske. Dana 19. novembra 1991. godine je otišao u vukovarsku bolnicu, pošto je tamo bila njegova ranjena majka. Idućeg dana, 20. novembra ujutro, u bolnici su se pojavili oficiri i vojnici JNA. Vojnici su pozvali sve pokretne muškarce da izađu van. Nakon što su ih pretresli, major Šljivančanin im se obratio, rekavši da će svi koji su krivi biti kažnjeni, dok će nevini biti oslobođeni. Pored Šljivančanina, tu je bio kapetan Radić, preko kojeg su sva naređenja sprovedenja i koji je delovao kao autoritet. Nakon Šljivančaninog govora, naređeno im je da uđu u pet ili šest vojnih autobusa, kojima su prebačeni u vukovarsku kasarnu. U kasarni su bili oko dva sata, a za to vreme je kapetan Radić iz autobusa izveo pojedine zarobljenike, koji su odvedeni u poseban autobus i navodno kasnije pušteni. Ostali zarobljenici, njih između 200 i 260, su iz kasarne odveženi na Ovčaru. Tamo su ih dočekali vojnici u uniformama JNA i pripadnici paravojne formacije, koji su došli iz kasarne. Čim su izašli iz autobusa, počeli su da ih tuku, da im uzimaju novac i druge vrednosti. Tukli su ih drvenim palicama i pendrecima, sve do ulaska u hangar, u kojem je bilo još 15-ak paravojnika. Jedan oficir je imao pištaljku, kojom je davao znak ostalima kad da počnu ili prestanu sa tučom. Naglasio je da su njegovog saborca Damira Kovačića, koji je bio ranjen, tukli po telu tako da mu je krv išla na usta. Među licima koja su tukla Kovačića bio je i izvesni Petar Akik. Dvojicu zarobljenika, Kemala Seitija i Damjana Samardžića prebili su na smrt. Njega je iz hangara izveo poznanik, čije je ime Saša a prezime Molnar ili Guja. Ispred hangara su pored njega bili i Igor Kačić, Dragutin Berhofer, Vilim Karlović, Stjepan Bunčević, Vlado Gudaš, Tihomir Perković, Ivan Nemješić i Emil Čakalić. Međutim, pre nego što su krenuli prema kombiju koji ih je čekao, Petar Akik je vratio Igora Kačića, a optuženi Vujović vratio Ivana Nemješića. Tom prilikom, optuženi Vujović je rekao za Nemjašića da je tajnik HDZ-a. Svedok je istakao da je optuženi Vujović bio jedan od komandanata na Ovčari, koji je izdavao naređenja. Pored Vujovića, svedok je pomenuo i optuženog Mugošu, koji je po njegovim rečima sve zarobljenike pre ulaska u hangar tukao rukama i nogama i uzimao im novac. Na kraju, napomenuo je da je zajedno sa 6 zarobljenika sa Ovčare kombijem odveden u Modateks.

Svedok/oštećeni Zdenko Novak je na saslušanju pred istražnim sudijom 24. aprila 2004. godine izjavio da je tokom borbi u Vukovaru bio komandant inženjerije 204. vukovarske brigade. Zajedno sa roditeljima, on je 19. novembra 1991. godine otišao u bolnicu. Ujutro, 20. novembra, roditelje su odveli na Velepromet, dok je on ostao u bolnici pošto se nalazio na listi ranjenika. Tog dana, u bolnici su se pojavili vojnici. On je video jednog majora i jednog poručnika, vojnike JNA, ali i ljude u drugačijim uniformama, koji su delovali zajednički sa regularnom vojskom. Vojnici su krenuli po bolnici i pozivali sve pokretne da izađu van. Kad su izašli, postrojili su ih u dve kolone, izvršili pretres i nakon toga pod pretnjom oružjem sproveli do tri autobusa. Potom su ih tim autobusima odvezli do kasarne, gde je pored vojnika bilo i ljudi koji su išli oko autobusa i pretili zarobljenicima. On je zapamtio Radivoja Jakovljevića, sa nadimkom Bojler, koji je pevao četničke pesme i govorio zarobljenicima Damjanu Samardžiću i Željku Jureli da će ih zaklati. Nakon dva sata stajanja, pridružila su im se još dva ili tri autobusa, a potom su krenuli prema Ovčari. Kad su stigli na Ovčaru, zarobljenici su prolazili kroz špalir u kojem su bili pripadnici JNA i lica koja su delom bila u civilnoj odeći. Oni su zarobljenike udarali rukama, nogama, drvenim palicama, metalnim palicama i oružjem, a pored toga im oduzimali vrednije stvari. U samom hangaru su bile grupe od po nekoliko paravojnika, koji su ispitivali i tukli zarobljenike. Pored njih, bio je jedan stariji i krupniji oficir JNA, koji je imao pištaljku i koji je određivao šta će se raditi. Napomenuo je da je uz ovog oficira stajala u uniformi Gordana Karan, koju je od ranije poznao iz Vukovara. Istakao je da su paravojnici na smrt pretukli u hangaru zarobljenika sa imenom Kemo, dok su Vladimiru Đukiću, koji je bio ranjen, polomili štake i njima ga tukli. Nakon sat, dva, u hangaru se upalilo svetlo i počelo je postrojavanje zarobljenika. Izvukli su ih van, u grupama od po 10 do 20 osoba. On je sa trećom ili četvrtom grupom ubačen u zadnji deo manjeg vojnog kamiona, koji je krenuo u pravcu Grabova. Video je jedan mali prostor i iskočio iz kamiona, tako da ga nisu opazili. Celu noć je išao u pravcu Vukovara, gde su ga ujutro zarobili rezervisti, nakon čega je prebačen u logor u Srbiji. Od optuženih koje poznaje, svedok je na Ovčari video samo Vujovića, ali nije primetio da je on nekoga tukao ili maltretirao.

Nakon ovoga, pročitani su izveštaji dr. Dunjića i dr. Otaševića Komisiji za humanitarna pitanja i nestala lica. Potom je sudija Krstajić zamolio stranke da daju dokazne predloge.

Tužilac Knežević predložio je da se odredi novo veštačenje optuženog Zlatara, koje bi se poverilo timu veštaka Instituta za sudsku medicinu u Beogradu i koje bi se bavilo time da li je i kako optuženi mogao da se kreće u periodu od 18. do 22. novembra 1991. godine.

Branilac Zaklan predložio je da se sasluša kao svedok Milan Zorić, za koga je u operativnom dnevniku kragujevačke brigade upisano da je 20. novembra 1991. godine postao komandant mesta Grabovo. Pored toga, predložio je da se ponovo pozove kao svedok tadašnji komandant kragujevačke brigade, Milorad Vojnović zbog navoda u operativnom dnevniku da su se oficiri i vojnici njegove brigade vratili sa Ovčare 20. novembra u 22:35 sati.

Branilac Perković predložio je da se saslušaju lica koja bi dala alibi optuženima Vujanoviću i Nadi Kalabi za 19. novembar 1991. godine, a to su Đorđe Teslić, Miroljub Vojnović i sestra optuženog Vujanovića. Potom je predložio da se uvećaju fotografije koje prikazuju hangar na Ovčari i da se prikažu svedocima saradnicima, kako bi se izjasnili o svom boravku na Ovčari. Branilac je dalje predložio da se CD sa video zapisom na kojem se vidi prvi svedok saradnik u nekoj akciji dostavi veštaku traseologu, koji bi utvrdio da li na tom snimku svedok ima futrolo

pištolja. Na kraju, branilac Perković je predložio suočenja prvog svedoka saradnika sa svedokom Karanfilovim i drugog svedoka saradnika sa svedocima Stamatovićem i Kresojevićem, kao i svedočenje Elvira Hadžića, potporučnika u Gardijskoj brigadi.

Branilac Kalanj predložio je da se pribavi dokument o kojem je Vojislav Šešelj govorio na suđenju Slobodanu Miloševiću u Haškom tribunalu. Naime, Šešelj je rekao da mu je Tužilaštvo Tribunala dostavilo dokument iz koga se vidi da optuženi Lančužanin i ostali pripadnici njegove jedinice nisu učestvovali u streljanju na Ovčari.

Optuženi Vujović je predložio da se kao svedoci saslušaju dr. Vesna Bosanac, Marin Vidić, Bili, dr. Zoran Stanković i istražni sudija u ovom predmetu Miroslav Alimpić. Zatim je predložio za svedoke Vladana Batića i Dušana Mihajlovića, zbog izjava da su uhapšeni odgovorni za zločin na Ovčari. Predložio je suočenje svedoka Dušana Jakšića i Borivoja Tešića, a potom saslušanja u svojstvu svedoka svih oficira Gardijske brigade i Operativne grupe Jug, koji nisu saslušani, na okolnost postojanja TO Vukovar i vojnog rasporeda teritorijalaca. Nadalje, optuženi je predložio saslušanje kao svedoka Dušana Filipovića, Slobodana Grahovca i Milana Milanovića, Mrguda o događajima nakon prestanka borbi i njegovom postavljenju za komandanta TO Vukovar.

Fond za humanitarno pravo